

Qfar duhet të dijnë prindërit dhe kujdestarët rreth platformës

MINECRAFT

Cilat janë rreziqet?

Minecraft është një klasik i dashur i lojërave moderne. E lëshuar për herë të parë në 2011, kjo lojë e hapur 'sandbox' e ndërimit dhe eksplorimit, ka ende mbi 140 milionë lojtarë që kthehen me kënaqësi për ta luajtur të paktën një herë në muaj. Minecraft është përdorur gjithashtu për shumë më tepër sesa thjesht argëtim: ndonjëherë përdoret në shkollë për t'u mësuar fëmijëve të kodojnë, dhe përdoret gjithashtu si një mjet për dizajnin me ndihmën e kompjuterit, që është një aftësi tjetër e vlefshme. Duke inkurajuar kreativitetin dhe zgjidhjen e problemeve, Minecraft ka shumë për t'u ofruar lojtarëve të të gjitha moshave dhe është i disponueshëm në pothuajse të gjitha platformat e lojërave video.

SERVERËT PUBLIK

Inkuadrimi në një rrjet publik (i quajtur server) i jep mundësinë fëmijës tuaj potencialisht të ndërveprojë me të huajt përmes bisedës me tekst. Disa serverë fokusohen në ndërtime, ndërsa të tjerët janë të përkushtuar për të luajtur role inkurajimi dhe ndërveprimi direkt të lojtarëve. Kushdo mund të bashkohet me serverët publikë dhe lidhja me një të tillë është relativisht e thjeshtë. Adresat IP të serverit publik (dhe për rrjedhojë vendndodhja e dikujt) janë të lehta për t'u gjetur me motorët e kërkimit.

PIKËLLIMI

Disa njerëz në Minecraft kënaqen kur dëmtojnë ose shkatërrojnë me qëllim krijimin e një lojtari tjetër. Kjo quhet 'pikëllim' dhe është një formë ngacimi: prish qëllimisht përvojën e dikujt tjetër në lojë duke i fshirë orët e punës së tyre dhe duke i detyruar ata të fillojnë nga e para. Shumë serverë publikë e trajtojnë pikëllimin si një shkelje të rëndë dhe shpesh ndalojnë shkelësit.

VARSHMËRIA

Loja e Minecraft është relativisht e thjeshtë dhe rezultati (për shembull, kur një fëmijë ka ndërtaur diçka të re) mund të jetë jashtëzakonisht i këndshëm. Kjo mund ta shndërrojë në varshmëri ndaj lojës. Është e lehtë të humbasësh ndjenjën e kohës gjatë lojës Minecraft, duke bërë që lojtarët e rinj të përkushtuar të harrojnë aktivitetet e tjera si detyrat e shtëpisë ose të shijojnë kohën e familjes.

ELEMENTET E FRIKSHME

Dizajni vizual dhe loja e lojës së Minecraft është qëllimisht miqësore për fëmijët, kështu që nuk ka asgjë shumë të pakëndshme në lojë. Megjithatë, disa nga 'të këqijtë' që mund të hasen mund të jenë paksa të frikshëm për lojtarët shumë të rinj. Në lojë, armiq të caktuar dalin natën dhe shoqërohen me audio - të tilla si rënkime mumjesh dhe kërcitje të kockave të skeletit që mund të shqetësojnë të fëmijët.

BLERJE SHITESË

Pas blerjes fillimisht të lojës, lojtarët mund të bëjnë blerje shtesë opsionale për artikuj kozmetikë dhe bonuse të tjera. Minecraft Realms është një abonim opsional në internet (që kërkon pagesa të rregullta) që lejon përdoruesit të drejtojnë një server me shumë lojtarë për të luajtur me miqtë e tyre. Shumica e konzolave të lojërave kanë nevojë gjithashtu për një abonim aktiv për të mundësuar lojën në internet - kështu që lojërat në internet mund të bëhen shpejt një hobi i shtrenjtë.

KËSHILLË PËR PRINDËRIT & KUJDESTARËT

KRIJUESIT E PËRMBAJTJES SË KËRKIMIT

Ka shumë krijues të përmbajtjes Minecraft që lëshojnë video të dobishme rreth lojës në YouTube dhe Twitch. Megjithatë, jo të gjitha këto janë të përshtatshme për fëmijët. Shikimi i parë i këtyre kanaleve të krijuesve të përmbajtjes është një mënyrë e sigurt për të gjetur videot e përshtatshme të Minecraft për t'i ndarë me fëmijët tuaj. Kjo gjithashtu ju ndihmon të mësoni më shumë për vetë lojën dhe mënyrën se si fëmija juaj e luan atë

INKURAJO PUSHIMET

Është e lehtë që orët të kalojnë ndërsa fëmija juaj është duke luajtur Minecraft, kështu që është thelbësore t'i kujtoni atij të bëjnë pushime të rregullta. Kjo është një mënyrë e dobishme që ata të mësojnë menaxhimin e mirë të kohës, nga e cila do të përfitojnë kur të rriten. Gjithashtu do t'i mësojë ata të luajnë lojërat e tyre të preferuara me moderim - duke kufizuar sjelljen e varësisë dhe duke i lejuar ata të menaxhojnë më mirë ditën e tyre.

ZGJIDH MODALITETIN MË TË MIRË

Zgjedhja e modalitetit "Krijues" ose "Paqësor" i lejon fëmijët të luajnë Minecraft pa pasur nevojë të luftojnë me armiqte. Është gjithashtu një mënyrë e shkëlqyer që ju të mësoheni të luani lojën me ta, pasi niveli i vështirësisë është më i ulët. Kjo ju lejon të punoni së bashku në një projekt afatgjatë, duke krijuar diçka të veçantë pa kërcënimin e zombive ankimore ose zvarranikëve që dëmtojnë ndërtime tuaj.

JI NIKOQIR I NJË SERVERI PRIVAT

Mënyra më e lehtë për të gjetur një server të sigurt për të luajtur fëmijën tuaj është ta krijoni vetë. Të qenët nikoqir i një serveri i pengon të huajt ta gjejnë atë, përveç nëse atyre u janë dhënë detajet e nevojshme të bashkimit. Një server privat gjithashtu ju lejon të kontrolloni se kush lejohet të hyjë dhe - nëse është e nevojshme të ndaloni dikë që nuk duhet të jetë atje. Ky është ekuivalenti më i afërt me kontrollin prindëror në Minecraft.

FLISNI PËR TË HUAJT

Në një moment të jetës së tyre, pothuajse të gjithë duhet të kenë kontakt me një të huaj në internet. Prandaj, është thelbësore të bisedoni me fëmijën tuaj për sigurinë në internet - dhe të kenë një plan për t'u marrë me çdo të huaj armiqësor ose të vështirë. Sigurohuni që fëmija juaj të dijë të mos i tregojë kurrë një të huaj për veten e tij në internet dhe se ai duhet të vijë menjëherë tek ju nëse has një problem.

PENKOS

Parents Education Network of Kosovo

Përkthim dhe përshtatje

NOS National Online Safety